

הצעת חוק התכנון והבניה (רישום קרקעות חקלאיות – הוראת שעה), תשל"א–1971

מאת
שמעון בן-שמש

הצעת חוק זו, שנתפרסמה ברשומות, הצעות חוק, כ"8 בפברואר 1971, באה, כאמור בפסקה החמישית של המבוא שלה, "ליצור כלים פשוטים יותר, שתכליתם היחידה היא לאפשר לקרקע חקלאית של מקרקעי ישראל הסדר מהיר של חלוקת ועריכת רשום מוסדר של הזכויות השונות". זוהי מטרה נכבדה, חשובה במהותה ובממדית, שכן יש לזכור שרוב הישובים שהוקמו על אדמות הציבור, חלקותיהם, כמעט בלי יוצא מן הכלל, בלתי מחולקות רשמית בין בעלי הזכויות היורשים עליהן, ומכאן שזכויותיהם של המתישבים מוכרות, במקרה הטוב ביותר, בחוזים זמניים בלבד. ואין הבדל אם המדובר בקיבוץ, מושב או מוסד ציבורי באדמה חקלאית, חדש – כישן. למותר לעמוד על המצב הבלתי בריא הגלוי לחוסר הסדר זה מבחינה משפטית, פיסקלית, כלכלית ופיתוח חקלאי משיקי, הוזה אומר: מדיניות קרקעית.

יש, אפוא, לברך על הצעת החוק, אלא שנראה הדבר כאילו העיקה התקופה הממושכת של אי-הסדר הבעיה ודחקה והעלתה שיטות ודרכים, בחינת "יצאו דחופים ומבוהלים". יתרה מזאת: למרות האמור בסעיף 4 של הצעת החוק, כי "תכנית רישום שאושרה סופית לפי חוק זה תעמד בתוקפה, כל עוד לא בוטלה מכח תכנית לפי חוק התכנון שבא במקומה", הנה עלינו לראות תכנית מאושרת וזכויות רשומות לפי הצעת חוק זה כקבועים, ולוא לפחות על-פי הכלל שאין לך דבר קבוע זמני. כלומר, המדובר בסופו של דבר, בהסדר קרקעות קבוע לכל דבר. ומכאן חשיבות החוק, הליכוי ותוצאותיו. לראשונה, ניגע בכמה שאלות הקשורות במונחים ומושגים המובאים בהצעת החוק. אח"כ, נדון בשלושה נושאים המתעוררים עם קריאת הצעת החוק:

1. משקל התוצאות המתבקשות מהפעלת חוק זה, לכשיאושר.
2. הזיקה לדרכים חדשות ו"קצרות" בהצעת החוק.
3. הזיקה, בקביעת כל הנ"ל, לוועדות, והליכים אדמיניסטרטיביים במקום סמכויות משפטיות והליכיהן.
4. סיכום.

מונחים ומושגים בהצעת החוק:

בסעיף 1(א): "בעל זכות בקרקע חקלאית – הרישום ממירשם..."
לפי מיטב ידיעתנו, רוב רובם של בעלי הזכות בקרקע החקלאית הנדונה אינם רשומים במירשם. למי, אפוא, מכוונת הגדרה זו ומי הזכאים לתואר זה?

הצעת חוק התכנון והבניה

"המירשם", במשמעותו בפרק ט' בחוק המקרקעין, תשכ"ט—1969: עלינו להעיר, שהמושג מירשם אינו מוגדר בכלל בחוק המקרקעין וגם שם אנו חושבים שהגדרתו חסרה. באה עתה הצעת החוק ומכוונת לאי-הגדרה שם.

"פקולה" — "חלוקה, איהרר או חלוקה מחדש של קרקע הקלאית". האומנם המכוון הוא לפעולות אלה בלבד? ומה יהיה על רישום יתר הפעולות המפורטות בסעיף 123 של חוק המקרקעין תשכ"ט—1969? שהרי רישום הזכויות עצמן הן תכלית כל התהליך המוצע, או שמא הכוונה להשאיר עבודה עצומה זו לממונה על המירשם?

מסים הקשורים ברישום הזכויות:

סעיף 23, סעיפים קטנים ב' ו-ג' קובעים, שלא תרשם פעולה בפנקסי המירשם אלא אם כן שולמו המסים, וכי טר האוצר רשאי להתיר איסור במקרים שימצא לנכון. עלינו להעיר, שחיוב מסים כתנאי מוקדם לרישום ראשוני כנ"ל יחבל מאד בקצב הרישום, שהוא כוונת הצעת החוק. ובגדון זה יש ללמוד מפקודת הסדר הקרקעות. לדעתנו, על הממשלה להתיר הרישום הראשון בלי לגבות מסים, אם רצונה בביצוע החוק. כמובן שיש להתנות הפטור לתקופה קצובה ומסויימת. זאת יש לכלול בחוק עצמו, ולא להסתפק בהסכמת השרים (כפי האמור בסעיף 15) לפטור ממס, לכשימצאו לנכון.

1. משקל התוצאות המתבקשות מהפעלת חוק זה, לכשיאושר.

מקצתן הועלו בציטטה הנ"ל של המבוא ומקצתן ברישא למאמר זה, אולם מן הראוי שנפרט את הדברים. כל אותם הישובים החקלאיים, על סוגיהם השונים ושמדובר בהם, עלו על הקרקע לפי מערכת תכנון ישובים חקלאיים, שנעשתה ע"י מיטב המומחים של המחלקה להתישבות של התנועה הציונית, לפי מושגי התכנון, ולפי אמצעים ושיטות מדידה שהיו מתאימים לתקופתם. עתה יאושר, על פי הצעת החוק, מצב זה, כלומר, יאומת הקיים, בשנויים מחוייבים. אין בזה רע ואין לדעתנו כל אפשרות אחרת, כי הרי אנו עומדים בפני עובדות לפיהן חיים חקלאים באלפיהם, וכל הימנעות מהכרה בהן כיום, כמות כדחיית אישורן הפורמלית בלבד של העובדות, מבלי לשנותן בכך או להפסיקן. יתירה מזאת, לא רק שנאשר, על-פי ההצעה, את המצב הקיים, אלא נאשר, וגם בזה אין כל רע, גם את כל השינויים העובדתיים שנוצרו הן בצורות החלוקה והן בזכויות למיניהן בחלקות השונות, ושנתקבלו בחיים הלכה למעשה. כי הרי לא יתכן שהאישור והקביעה לא יהיו מעודכנים ליום האישור הסופי. מכאן, שאנו עומדים בפני אישור כל הזכויות הקרקעיות בהתישבות החקלאית מאז ועד היום, ומכאן חשיבותה של הפעולה, ואיש לא יפקפק, אפוא, בהנחה, שאמנם אנו עומדים בפני מבצע חשוב ביותר וחיוני ביותר, הן לציבור והן לכל חקלאי וחקלאי. ואין הסעיף הרביעי של הצעת החוק שהוזכר לעיל בא להקל בחשיבות הפעולה אלא להיפך, ניסוחו ("תכנית רישום שאושרה סופית לפי חוק זה תעמוד בתוקפה...") מעיד על כך שתוצאותיו תשארנה קבועות לאורך ימים. גם לא נאמר מה יהיה השיפוי במקרה שתכנית לפי חוק התכנון והבניה תסתור בזמן מן הזמנים את התכנית שתאושר לפי חוק זה (המשך הסעיף הנ"ל: "... כל עוד לא בוטלה מכח תכנית לפי חוק התכנון שבא במקומה"), ועלינו להסיק כי הדין יהיה אמנם, כבכל מקרה של שינוי בתכנית מאושרת. לפי חוק התכנון יודקקו או לאותן

התרופות והאמצעים הקבועים בחוק התכנון ביחס לנפגעים משגוי התכנית, שאושרה לפי הצעת חוק זה, העובדה שהתכנון בוצע לפי הליכי החוק המוצע, למרות כינויו "הוראת שעה", לא תעלה, אפוא, ולא תוריד. ואם זהו הכבוד והכבוד שאנו מיחסים לתוצאות חוק זה, הרי שממילא אנו מגיעים לשאלה רגישה: האומנם גכונים כיוונו והליכיו ?

2. הזיקה לדרכים חדשות ו"קצרות" בהצעת החוק.

ברוכה היוזמה לזרזו חלוקה ועריכת רשום מסודר של הזכויות השונות בישובים החקלאיים. אם הגיע לכך השלטון הטורקי במהצית השניה של המאה ה-19, והשלטון המנדטורי ע"י חקוק פקודת הסדר זכויות במקרקעין, הרי בודאי ובודאי שהגיעה השעה להסדיר הקרקעות החקלאיות כאמור לעיל. באותה מידה, אין חולקים על כך שהאמצעים הקונבנציונליים להסדרים כאלה, ועוד נעמוד על עיקרם, הוכיחו סרבול וריצת מכשולים. למרות זאת אנו מפקפקים אם אמנם הזיקה לקפיצות הדרך, הנראות לנו כמרהיקות לכת, היא אמנם הכרחית ונכונה.

וביתר פרוט: נתינת הסמכות בידי ועדת התאום לקבוע את תכנית הישוב (כלומר: להחליט סופית על החלוקה הפנימית של הקרקע בין המתישבים במקום) וכחוצאה מזה, שהממונה על המרשם ירשום, לפי חלוקה זו של ועדת התאום, את זכויות המתישבים בקרקע, קביעת הליכים מזורזים אלה ונתינת סמכויות כה רחבות לגופים אדמיניסטרטיביים, כל אלה הם בבחינת קפיצת דרך וגשר של נייר, שאין בהם אלא אשליה של אדמיניסטרציה, העיפה מאי-פתרון הבעיה. לעומת זאת, אנו סבורים שמשקלו הרב של המבצע הזה, מחייב הליכים מקובלים מבחינה משפטית, ומובנים לאותו קהל הקשור בזכויות אלה.

נעמוד על כמה מן הדרכים הקונבנציונליות בהסדר רישום קרקעות:

הדרך העותומנית, בחוק הבסיסי 1854 ואלה שלאחריו: יבוא המחזיק ויזכית חזקתו ויקבל קושן. דרך כזו איננה תופסת, כמובן, כיום, כי באמצעותה נחזור לכל היותר לשיטת "הרישום הישן", שלא הייתה לו כל התייחסות למפת קרקע מדודה. זהו למעשה, בשוניים אחדים, המצב הקיים, כי הרי כל מתישב מחזיק בקרקע, ואין עוררין על זכותו העקרונית בקרקע על פי חוזה הכירה ומני, בין שהוא מעודכן ובין שלא, אלא מבקשים עתה לרשום זכות זו על דיוקה במפה ובספרי האחוזה.

ספרי האחוזה של הכפר: דרך זו נתקפה באיבה, ולפי דעתנו, החזיקה מעמד רק במשטר הפנימי המסודר למופת של הכפרים הגרמניים בארץ. שיטה זו אינה רצויה, משום שהיא כוללת את כל התסרוגות של אישור זכויות בקרקע במסגרת שונה מזו של ספרי האחוזה הממלכתיים, ואיננה כוללת את המעלות שברצוננו להעניק למתישבים.

חוק התכנון והבניה השכיח—1965 (בפרקו הנוגעים בחלוקה, איחוד הפרדה): לצורך ענייננו כאן, נכלול בכך גם את כללי המדידה המקובלים. כל אלה נחשבים למסור-בלים, או לפחות בסיסיים מכדי שנוכל להסדיר באמצעותם את המדידות ורישום הזכויות בהיקף הגדול ובמהירות האפשרית. ועובדה היא, שנעשו מאמצים לתאם הליכים אלה למיבצע שלפנינו ומאמצים אלה נכשלו. זאת ועוד: בהצעת החוק הנדונה, שהיא, עפ"י השם שניתן לה, חלק מחוק התכנון והבניה, הוכנסו, ובכוננה ברורה, עניני הסדר ורישום

הצעת חוק התכנון והבניה

הזכויות עצמן, שהן פעולה ישירה ובלתי ניתנת להפרדה מרישום החלוקה. משמע, שאין חוק התכנון והבניה יכול בכלל לשמש למטרותיו. פקודת הסדר הקרקעות (סדר זכויות הקנין) 1928, עד לגלגולו האחרון בפקודת הסדר זכויות במקרקעין (נוסח חדש) תשכ"ט—1969: כשם שהצעת החוק שלפנינו באה להבליע תחת השם תכנון, גם הסדר זכויות בקרקע, כן, לדעתנו, הייתה מגמת פקודת הסדר הקרקעות להבליע תכנון ומדידה בתהליך הסדר זכויות בקרקע, מתוך שעיקרה של נקודת המוצא היא, שהסדר הזכויות היא המטרה המבוקשת. נשאלת אפוא השאלה, איוו היא הגישה הנכונה והעדיפה לענייננו גם מבחינה מעשית. לדעתנו — השניה, ולוא גם מבחינת הצגת המטרה בצורה גלויה, ישירה ותכליתית. כי הרי אין חולקין, שהמטרה היא קביעת הזכויות, ואילו מקומה של הקרקע על פי כללי התכנון והמדידה הוא שלב ראשון בלבד, אם כי חשוב ורחוק מלהיות מבוטל. לפיכך אנו בדעה, שעדיף להתאים לפי הצורך את פקודת הסדר המקרקעין להסדר שלנו, מאשר להכנס דרך הדלת האחורית של חוק התכנון והבניה ובאמצעותו להגיע למטרה, להסדר ורישום הזכויות בישובים החקלאיים.

זאת ועוד: חוק הסדר הקרקעות מן העשור הרביעי של המאה הזו ועד היום — והאדמיניסטרציה רכשה באמצעותו נסיון רב ומגוון — עבר כמה וכמה תקונים וביצע עבודות הסדר בקנה מידה נכבד, אולי יחיד במינו בהיקפו בארץ. כל זאת בודאי שלא נוכל לומר על חוק התכנון והבניה 1965, לא מבחינת הנסיון שהצטבר בעקבותיו מבחינת הותק הקצר, ולא מבחינת אפשרות טכום הצלחותיו התפעוליות, ואפילו לא בשטחים הספציפיים לו, כגון יזום, ביצוע ואישור תכנונים מקומיים, מחוזיים וארציים. מכאן החשש שלנו שעוד לא מיצינו את החיקוק הקיים, כאמור, פקודת הסדר הקרקעות, שענייננו הוא לכל הדעות במרחבו, ואנו מהפשיים, בדרך של קפיצת דרך ואילתור, את התשובות במרחבים תחוקתיים אחרים, שרק לאחר אישורם כחוק יתחיל נסיונם במציאות. ונימוק נוסף: מלאכת הסדר הקרקעות החקלאיות הנדונות, אם יופעל באמצעות פקודת הסדר הקרקעות, יהווה להסדר הקרקעות משימה קלה יחסית. וזאת רצוננו להסביר.

חוק הסדר הקרקעות עסק בכל שנותיו ועד היום בבעיות סבוכות להפליא, כגון חוסר רישום והוכחות כתובות לזכויות; העדר מיפוי ומדידות; הצטברויות שונות חרות זו לזו של זכויות על פי חוקים שונים, שמקורם במשטרים, עדות, תרבויות ומנהגים שונים, סוגי קרקעות שונים, מגמות פוליטיות שונות זו מזו ועוד כהנה וכהנה — ועמד במשימתו וגם צבר נסיון רב.

- המשימה שלפנינו אין בה ולא כלום מכל הסיבוכים הנ"ל, וההפך הוא הנכון:
- א. המדובר בקרקעות שבעליהן (אם כי הם שלושה) הריהם מיוצגים במשותף ע"י מינהל אחד, הוא מינהל מקרקעי ישראל.
  - ב. חלוקת הקרקעות, מראשיתן, מיוסד על תכנונים, חלוקות, מיפוי ומדידות ידועים, שנערכו ע"י המוסדות המיישבים ורובם ככולם משמשים, כפוף לשנויים טבעיים ושהומן גרמם, כיסוד לחלוקה ולזכויות כיום.
  - ג. המוסדות המיישבים הארציים והגופים הצבוריים המקומיים, המיצגים מושבים אלה, כלומר, ועדי המושב, האגודות וכ"ו היו ערים, ובודאי ערים גם היום, לשמירה ולידע הקשורים בחלוקה היסודית הנ"ל ובשנויותיה.

מכאן, שאין כל ספק, שהקרקעות הנדונות בהצעת החוק אינן כוללות את הסיבוכים הרבים שהזכרנו, אלא את ההקלות, שאת עיקרן הבאנו לעיל. לפיכך מסתבר, שמלאכת רישום החלוקות וההסדר של הזכויות תהיה יחסית קלה, ואפשר יהיה בנקל להתאים את חוק הסדר הקרקעות לביצוע המשימה, שהיא גם בת טבעית של הסדר הקרקעות. (וכך אמנם נעשה לפי סעיף 75 (1) של פקודת הקרקעות, סדור זכויות קנין, 1928, למבצע הסדר אדמות הגיור בבית-שאן). הטענה, שאין בידי האדמיניסטרציה של הסדר הקרקעות כרי לבצע משימה זו, איננה לענין, כי הרי גם לפי הצעת החוק הוזה צריך יהיה להקים מנגנון, הליכים, ועדות וכו', לביצוע המטרות. כל זה, כמובן, בעזרת צוות גוסף, חדש ובלתי מגוסה בתקנות החוק, לכשתתקנה.

3. הווקא, בקביעת כל הנ"ל, לוועדות והליכים אדמיניסטרטיביים במקום סמכויות משפטיות והליכיות.

סעיף 2 של הצעת החוק קובע, שהממונה על המירשם ירשום פעולות לפי תכנית רישום לפי חוק זה. סעיף 3(א) (1) קובע מה תכלול תכנית רישום כזו. יתר סעיפי המשנה של סעיף זה מפרטים כיצד ומי יעשה את תכנית הרישום, אשר תובא, וזה העיקר, לוועדת תיאום, ושאישורה (סעיף 4) יתן לה תוקף עד לתכנית אחרת שתבוא במקומה, לפי חוק התכנון. בסכמו של דבר, הכל יחרץ לפי החלטת ועדת התאום.

ועדת תיאום זו תוקם וחבריה יהיו שבעה, כולם נציגים של משרדים ממשלתיים, עם תוספת (סעיף 6 ב) : שר החקלאות ימנה שני נציגים, נציגי האזור שבתכנית, שדעתם תהיה בוועדת התאום מיעצת בלבד. ועד התאום (סעיף 7) תאפשר, למעוניינים בתכנית ושאין-בעלי-זכות, להשמיע טענותיהם. ואילו בעל זכות (סעיף 8) רשאי, תוך שלושים יום, להשיג עליה ולערור (סעיף 10) תוך שלושים יום ובכתב לוועדת ערר : שופט מחוזי ושני הבררים שימונו. החלטת ועדת הערר היא סופית. רשאי (סעיף 9) חבר ועדת התאום לחלוק על החלטת הוועדה. ההכרעה משותפת לשלושת השרים : הפנים, החקלאות והמשפטים.

לא נעמוד כאן על הרבה שאלות, המתעוררות לקריאת הנ"ל, כגון : אם ומה יהיו שלבי הפרסום וההודעות לציבור ביחס להליכים של הביצוע, הדיון וההחלטה (תהליך שהוא מפורט כל כך בעניני הסדר הקרקעות) ; האם תתייחס תכנית הרישום גם למצב הזכויות, והאם כל השאלות האלה, פתרון צריך להימצא בתקנות שיותקנו מפעם לפעם, או להוות חלק בלתי נפרד וחשוב מכנו, שיוגש כחלק מהצעת החוק לאישור הכנסת. אנו ניגע רק בנטיה אחת, בולטת לדעתנו, והיא : סגירת מעגל המיבצע בגבולות אדמיניסטרציה, כלומר : במידה ניכרת מחוץ לשפוט, לפרט ולציבור. לדעתנו, נעשה זה בצורה מוגזמת, לא הכרחית, ומקשה בסופו של דבר על השלמת הביצוע.

ונפרט : יותר ויותר מתרקמים חוקים שרוב הליכיהם נתונים למרותה של הפקידות ומיעוטם בלבד לידיעת האזרח והציבור ולהשתתפותם. ומן ההכרח שנשאל בכלל, ולגבי ענינו בפרט, האם זה רצוי והכרחי. האם נכון הוא שהפקידות תכח ותחליט ואילו הפרט והציבור יעמדו בפני המוכן, ולפעמים גם המוגמר, עם זכות לערור, כמעט לאהר מעשה ? האם זה כל מה שיש לתת לאזרח בכלל ולבעל הזכות בפרט ? ומה על הציבור המייצג את המתישבים (ולאו דווקא נציגי המועצה האזורית) ? ומדוע זכאים שבעה פקידים לקבוע, האם הם מוכשרים וכשירים לכך, את זכויותיו של בעל הזכות בקרקע בדבר כה חשוב

הצעת חוק התכנון והבניה

כחלוקה, המשמש בסיס לרישום הזכויות עצמן? והאם יש הכרח להטריח שלושה שרים להכריע בענין חלוקי דעות בין חברי ועדת התאום? האם שרים יוכלו לשאת בזה, או שיעבירו סמכויותיהם לנציגיהם, ושוב נסגר עלינו מעגל הפקידות?
נראה שאנו חוזרים על טעות, ההולכת ונשנית אצלנו, שאיננו משתתפים את האזרח ולא כל שכן את הטוען לזכות, החל מידיעה והשתתפות בכל תהליך שאנו רוצים לבצע, ועד לסוף התהליך של הערר.

אנו נגענו בשאלת שיתוף האזרח בשלבים השונים של ההליכים הקובעים את זכויותיו בקרקע ולא רצינו להאריך בנקודה זו, כיוון שהשאלה היא סבוכה, חברתית ומשפטית, ופתרונות שונים לה בארצות שונות ובזמנים שונים. מאידך גיסא, אין ברצוננו לגעת בשאלה זו בחינת "סתם ולא פרש", ולפיכך נעיר כזאת: כמה וכמה חוקים, כגון חוק פינוי ובינוי של אזורי שקום, תשכ"ה—1965; חוק רישום שכונים צבוריים (הוראת שעה), תשכ"ד—1964, ואפילו חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, וכיו"ב, נקלעו למסגרת של נתינת סמכויות יתר לביצוע, ופחות להסברה לקהל ושתופו, בשלבי קביעת הזכויות. (אנו ערים, יחד עם זאת, לכמה וכמה סעיפים בחוקים שונים, שבאו לשתף פעולה כזאת, אלא שבצועם של סעיפים אלה היה רפה). אולם המעשה טפח על פנינו והוכיח לנו, ואנו שמחים על כך, שאיננו "מדינת משטרה", ושקביעות משפטיות, שאינן מובנות לקהל ולא חדרו לתודעתו, אינן ניתנות כלל לביצוע, ותהיינה הסיבות לכך חוסר הבקורת המפותח אצלנו, גישה מיוחדת אל הצדק והיושר, כושר פלפול ונתוח מיוחדים, או כל סיבה אחרת. התוצאה היא, שהפעלת חוקים כאלה נעצרת מחוסר השיתוף הג"ל.

וכאן נשאלת שאלה רצינית: האם רצוי "להקל" על עצמנו ולפעול בחלל ריק מהקהל, ולעמוד בזמן התפעול בפני מעצורים עצומים של דעת הקהל, המחגלגלים לפעמים למעצורים פיזיים, ולהעצר, או שכדאי לנו יותר לשתף את הקהל, על כל הקשיים הרבים הנובעים מכך, אולם ליתנות מן היתרונות הרבים הנובעים מדרך זו, ונמנה שניים מהם:

- א. שמוש בדרכים המוקרטיות (וזה מטרה נכבדה לעצמה).
- ב. בחינת הצעותינו כמוסדות ציבור באור בעיות הפרט, וכך נגיע, בסופו של דבר, וזה העיקר, להצעה מגובשת, על דעת רצון הכלל והפרט.

הצעה שכזו, בנגוד לדרך הראשונה, שתיפעל מתוך מגע בין הציבור והפרט, ולא בחלל ריק, כפי שהסברנו לעיל, יש לה כל הסכויים להיות ברת בצוע, ונצא, בסופו של דבר, מרויחים אפילו בזמן.

4. סכום

השיבות רבה ומגוונת ביותר נודעת לפעולת הסדר זכויות הקרקע בהתישבות, הן למתישב והן לצבור, ויש להחייסה ככל האפשר. אלא, שפתרון בעיה זו, לא יכול לבוא באמצעים אדמיניסטרטיביים ובדרך של אשור תכנונים וחלוקה בלבד, כיוון שפעולה זו חייבת לכלול בדיקה ואיכור זכויות, שנתהו במשך עשרות שנים. לפיכך, יש להתיחס לפעולה זו כאל פעולת הסדר זכויות בקרקע, ולהחזירה לאכסנייתה הנכונה, והיא חוק הסדר הקרקעות, ולהציע בחוק זה שינויים שיתאימו, במידת הצורך, למבצע הנדון.